Materiały edukacyjne – zalecenia pielęgniarskie dla pacjenta przy wypisie ze szpitala – *załącznik nr 56*

Zalecenia dla pacjenta po usunięciu jądra

Orchidektomia jest zabiegiem chirurgicznym, który polega na usunięciu guza obecnego w jądrze, jądra lub jądra wraz z przylegającymi do niego strukturami. Usunięcie jednego jądra nie oznacza niepłodności, gdyż wystarczy drugie w pełni sprawne jądro. Wyróżnia się kilka metod zabiegowych w zależności od ich rozległości:

orchidektomia prosta – usunięcie jądra wraz z najądrzami, nasieniowodami i osłonką białawą; w mosznie pozostawia się drugie jądro wraz przylegającymi strukturami;

orchidektomia podtorebkowa – amputacja jądra z pozostawieniem w mosznie najądrzy, nasieniowodów i osłonki białawej oraz drugiego jądra i jego struktur;
resekcja guza poprzez wyłuszczenie – wycięcie samego guza z pozostawieniem jądra, najądrzy, nasieniowodów i osłonki białawej;
orchidektomia radykalna – całkowite usunięcie jądra wraz z najądrzem i powrózkiem nasiennym poprzez dostęp z kanału pachwinowego, czyli przez jamę brzuszną.

Wskazania do orchidektomii

- Podstawowym wskazaniem do orchidektomii jest nowotwór jądra. Zalecenia amputacji jądra objętego chorobą dotyczą każdego rodzaju nowotworu we wszystkich stopniach zaawansowania.

- Kolejną przyczyną, dla której podejmuje się decyzję o usunięciu męskich gonad jest nowotwór gruczołu krokowego. W tym przypadku wykonuje się obustronną orchidektomię podtorebkową, mającą na celu zmniejszenie produkcji testosteronu.

Bardzo ważne jest przeprowadzanie przez mężczyzn regularnego samobadania jąder i reagowania w przypadku wykrycia nieprawidłowości. Do najczęstszych objawów nowotworu jądra w różnym stopniu zaawansowania należą:

- wyczuwalna twarda zmiana(zwykle niebolesna) w obrębie jądra,
- powiększenie jądra,
- ból moszny,
- uczucie ciężkości i rozpychania w mosznie, podbrzuszu lub kanale pachwinowym,
- obrzęk moszny,
- czasem napięta, zaczerwieniona skóra worka mosznowego,
- nadmierne ucieplenie moszny,
- powiększenie pachwinowych węzłów chłonnych,

Jakie są powikłania orchideoktomii?

- Mogą pojawić się krwiaki w loży po usuniętym jądrze, kanale pachwinowym czy przestrzeni zaotrzewnowej. Przy operacji oszczędzającej jadro, polegającej na wyłuszczeniu guza, czasami dochodzi do wznowy.
- Mogą wystąpić zaburzenia czucia i bóle fantomowe w miejscu operowanym.
- W przypadku amputacji jednostronnej, jest zachowany całkowicie drugi gruczoł. Dzięki temu młody mężczyzna nie traci płodności, a także ma w pełni zachowane funkcje seksualne.
- Ze wskazań kosmetycznych można umiejscowić protezę w worku mosznowym, która doskonale imituje prawdziwe jądro i bez badania palpacyjnego jest praktycznie niemożliwa do odróżnienia.

Zaleca się:

- Po zabiegu usunięcia jądra lub jąder wskazane jest aby się nie przemęczać, dopasować stan zdrowia oraz samopoczucie do danej aktywności i pracy.
- Jeśli rana po operacji była szyta zwykłymi nićmi, należy się zgłosić po siedmiu dniach na ich usunięcie. Jeżeli natomiast były to nici rozpuszczalne, wystarczy, że pacjent pojawi się u lekarza dopiero na kontrolę. Należy odpowiednio pielęgnować ranę po zabiegu: zmieniać opatrunki w przypadku zabrudzenia. Ranę myć mydłem bezzapachowym lub hipoalergicznym.
- W sytuacji, gdy usunięcie jądra (lub jąder) wynikało z choroby nowotworowej, po zabiegu wprowadza się najczęściej chemioterapię lub inną metodę leczniczą, skuteczną na dany typ raka, w konkretnym stadium oraz w oparciu o ogólny stan zdrowia pacjenta.

Przez co najmniej pięć lat chory na nowotwór jądra po orchidektomii powinien się badać w kierunku ewentualnych nawrotów schorzenia.

Opracowane na podstawie:

Marmajewska Małgorzata, Odważni wygrywają. Rak jądra – poradnik dla mężczyzn i ich bliskich, Wydawca Fundacja „Gdyński Most Nadziei”, 2017, Gdynia, I.